

Darbo iššūkiams įveikti - profesinė rehabilitacija

Apribota galimybė įsidarbinti ir mokytis - tai dvi vienos didžiausių problemų, su kuriomis susiduria neįgalieji. Tikimybė, kad jie neturės darbo ir bus priversti išgyventi su mažesnėmis pajamomis, yra kur kas didesnė nei sveikųjų atveju. Be paramos iš šono neįgaliesiems įgyti profesiją ar susirasti darbą yra beveik neįmanoma.

Ytenis POVILIŪNAS

Užsikabinti darbo rinkoje negalią turintiems žmonėms padeda ir Lietuvos darbo birža (LDB), kuri vykdo projektą, leidžiantį neįgaliesiems išmokyti pasirinktos profesijos, o įgijus konkrečią specialybę, ir susirasti širdžiai mielą darbą. Nors projekto mastas nėra didelis, jo apsuks - sparčios. Profesinė rehabilitacija pasinaudojo jau per keturis šimtus neįgaliųjų, kelios dešimtys žmonių jau dirba. Neįgaliesiems šios paslaugos nemokamos - jas finansuoja Europos Sąjungos struktūriniai fondai.

Profesiją įgis per tūkstantį neįgaliųjų

LDB Užimtumo rėmimo skyriaus vedėjo pavaduotoja Jūratė Stankevičienė pasakojo, kad šis projektas sudaro palankesnes sąlygas neįgaliesiems integruotis į darbo rinką atkuriant darbinis įgūdžius arba įgyjant naują profesinę kvalifikaciją.

„Šiuo metu profesinės rehabilitacijos paslaugas teikia 11 įstaigų. Profesinės rehabilitacijos paslaugų poreikį asmenims nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba. Asmenys, gavę išvadą dėl profesinės rehabilitacijos paslaugų porei-

► Už ES fondų lėšas Valakupių reabilitacijos centre neįgalieji ne tik įgyja profesiją, čia jiems padedama susirasti darbą

čio, kreipiasi į teritorinę darbo biržą, kuri siunčia juos dalyvauti profesinės rehabilitacijos programoje. Dalyvaujantiems programoje teikiamos šios paslaugos: profesinių gebėjimų įvertinimas, profesinis orientavimas ir konsultavimas, profesinių gebėjimų atkūrimas arba naujų išugdymas, pagalba įdarbinant“, - sakė skyriaus vedėjo pavaduotoja.

Nuo praėjusių metų liepos startavusiam projekte „Parama neįgaliesiems“ dalyvavo 431 neįgalusis, 25 asmenys po profesinės rehabilitacijos programos įsidarbino. Planuojama, kad projekte iš viso

dalyvaus per tūkstantį negalią turinčių žmonių.

Paklausiausi - apskaitininkai

„Profesinė rehabilitacija neįgaliesiems Lietuvoje pradėta teikti tik prieš šešerius metus, ir ši paslauga sparčiai populiarėja. Džiugu, kad pagalba negalią turintiems remiama europinėmis lėšomis, mat be jų šiems žmonėms įsitvirtinti darbo rinkoje būtų be galo sunku. Vis daugiau darbdavių po truputį ima suvokti, kad ir negalią turintis darbuotojas gali būti savo srities profesionalas ir rinkoje vertinamas

specialistas. O tam, kad jis toks ir būtų, mes sunkiai ir kruopščiai dirbame“, - kalbėjo Valakupių reabilitacijos centro direktorė Edita Šatienė.

Šiuo metu centre profesinę rehabilitaciją atlieka keturios dešimtys neįgaliųjų, kurie buvo atsiųsti iš Darbo biržos. E.Šatienės teigimu, kiekvienam neįgaliąjam yra sudaromas individualus rehabilitacijos planas - nuo darbinių, fizinių iki psichosocialinių gebėjimų nustatymo iki konkrečios profesijos paslaptį atskleidimo, įdarbinimo ir nuolatinio konsultavimo.

„Profesinė rehabilitacija nėra vien profesijos mokymas, ji apima daug etapų. Dirbame su negalią turinčiais žmonėmis, tad visų pirma turime išsiaiškinti ne tik, ką tas žmogus norėtų dirbti, bet svarbiausia - ką galėtų tam, kad atitiktų konkrečios profesijos reikalavimus ir galėtų išsilaikyti darbo vietoje. Jau apmokius žmogų, toliau su juo dirba įdarbinimo vadybininkai, kurie ieško tinkamų darbdavių praktikai ir nuolatiniam darbui“, - teigė pašnekovė.

Apot E.Šatienės, šiuo metu paklausiausios profesijos neįgaliesiems yra apskaitininko, informacinių technologijų specialisto, juvelyro. „Praktika rodo, kad profesinė rehabilitacija pasiteisina, vis daugiau neįgaliųjų randa savuosius darbdavius. Pastarieji, ypač jei anksčiau buvo priėmę negalią turintį specialistą, įsitikina jo profesionalumu ir noriai bendradarbiauja su kitais mūsų klientais. Tiesa, darbo rinka Lietuvoje vis dar neatsigavusi, o dalis verslininkų kelia neadekvačius reikalavimus, nors konkrečiam darbui atlikti nėra būtinas nei aukštasis išsilavinimas, nei dvi užsienio kalbos“, - pabrėžė Valakupių reabilitacijos centro direktorė.

Projektas „Parama neįgaliesiems“ finansuojamas pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtrą veiksmų programos priemonę „Neįgaliųjų profesinės rehabilitacijos sistemos kūrimas ir įgyvendinimas“. Pagal šią Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamą priemonę įgyvendinami 4 projektai, kuriems skirtas 33 mln. litų finansavimas iš Europos socialinio fondo.